

KHA RI UNDE

- Tefello e tobileng akhaonteng ya banka – o kenya tjhelete ka ho toba akhaonteng ya ya banka ya moamohedi.
- Boloka setlankana sa bankeng sa ho kenya tjhelete ho se hlahisa e le bopaki ba tefello, ha ho hlokeha ho etsa jwalo.
ELA HLOKO: Tefello e tobileng e ka laelwa feela ke lekgotla la dinyewe e le mokgwa wa tefello moo:
  - o lekgotla le boneng ho lokela ho ya ka maemo
  - o moarabedi a kentseng kopo le/kapa ho entswe kopo lekgotleng la dinyewe.
 Mokgwa wa hao wa tefello o lokelwa ho ngolwa Taelong ya Lekgotla la Dinyewe.

Hopola:

- O lokela ho fana ka Nomoro ya Referense eo o e fuweng ke Lekgotla la Dinyewe ka mehla ha o etsa tefello ka ho toba akhaonteng ya banka kapa khaontareng.
- Ka mehla romela fekese jwalo ka bopaki ba tefello (setlankana kapa rasiti ya hore o kentse tjhelete) Lekgotleng la Dinyewe ha o lefa ka ho toba akhaonteng ya banka ya Lekgotla la dinyewe.

Na ho ka thweng ha akhaonte ya banka eo tjhelete e neng e lokela ho kena ho yona e kwetswe?

- Romela lekgotla la dinyewe dintlha tse ntjha tsa ho banka.
- Moofisiri wa Sapoto o tla tsebisa moqosuwa ka dintlha tsa hao tse ntjha tsa ho banka le palo eo a e kolotang.
- Dintlha tse ntjha tsa ho banka di tla ngolwa faeleng ya sapoto.

Ho ka etsahala eng ha motho ya latang tjhelete ya Sapoto a ka kula, a holofala, a hlokahala kapa a ba ka ntle ho naha?

- Ha a ka hlokahala, Moabi wa mafa a mokopi kapa Mohlokamedi wa ngwana, o nehwa tumello ya ho lata tjhelete.
- Ha a ka kula, a holofala kapa a ba ka ntle ho naha, ho lokelwa ho kgethwa motho e mong wa boraro. Hona ho ka etswa ka ho hlahisa tokomane ya Matla a Boemedi e dumellang motho wa boraro ho lata sapoto.

Ho seng jwalo, ho ka iteanngwa le ba Lefapha la Thekolohelo (Mosebeletsi wa Setjhaba) ho fumana thuso.

Na ke ya hokae bakeng sa ditokelo tsa ho ba Tlhokomelong ya ka mmoho le Pihlelo?

Bakeng sa tsebiso e ekeditsweng mabapi le ho ba Tlhokomelong ya hao ha mmoho le Pihlelo, e ya ofising ya Moemedi wa Lelapa.

Bakeng sa tsebiso e ekeditsweng, o kotjwa hore o iteanye le ba latelang:

Department of Justice and Constitutional Development
Chief Directorate: Promotion of the Rights of Vulnerable Groups.
Tel: 012 315 - 1856/4
Fax: 012 315 - 1851
www.justice.gov.za

**Na ke
Kopa
Sapoto jwang?**

Seo o lokelang ho se tseba!

Lekgotla la dinyewe le bulwa neng?

Dihora tsa Mosebetsi:
Mantaha – Labohlano:
07h45 – 16h15

Na ke tla ya hokae ha ke fihla Lekgotleng la Dinyewe?

Ka mehla eya Tafoleng eo ho Tsebiswang ho yona hore o tle o laelwe hore o ye sebakeng se nepahetseng.

Na ke tla tseba jwang hore tjhelete e kentswe?

- Ka mehla letsa pele o ya Lekgotleng la dinyewe, ho etsa bonnete ba hore tjhelete e kene.
- Ha tjhelete e sa kena, Lekgotla la dinyewe le tla leka pele ho bona hore na ho bile le tefello, mme ha e sa ba feng, le tla o bolella hore o lokela ho etsang ka mora moo.

ALWAYS PHONE FIRST

Na ke tla ema nako e kae pele ke leshwa tjhelete?

- Letsatsi la tefello le itshetlehile hodima Taelo ya Molao ya Lekgotla la Dinyewe.
- Motho ya lokelang ho kenya tjhelete o lokela ho etsa jwalo lekgotleng la dinyewe hore tjhelete eo e o tle o e lefuwe.

Mabaka a tiehiso ya tefello

- Ha khomputara e sa sebetse.
- Ho sa kgonwe ho bonwa hore na tefello e entswe ka lebaka la nomoro e fosahetseng ya referense eo ho fanweng ka yona.

Hopola hore ha tjhelete e lefuwe ka TJHEKE akhaonteng ya hao ya banka, tjhelete eo E TLA FUMANEHA FEELA ka mora matsatsi a SUPILENG.

Ha ke thabele taba ya ho sebedisa akhaonte ya banka.

Hopola hore ho bolokehile hape ha ho na ditshitiso tse ngata ho sebedisa akhaonte ya hao ya banka jwalo feela ka ho lefa tjhelete Lekgotleng la Dinyewe ka kontane kapa ka taelo ya garnishee (tjhelete e hulwa moputsong wa hao).

Ke mehato efe eo ke e nkang ha ke sa fumane tjhelete akhaonteng ya ka ya banka?

- Kopa setatemente se felletseng (e seng setatemente se sekgutshwane) sa akhaonte ya hao ya banka bankeng ya hao kapa motjhining wa tjhelete e leng ATM.
- Tlo le setatemente sa banka hammoho le Buka ya hao ya Boitsebiso Lekgotleng la Dinyewe.
- Lekgotla la Dinyewe le tla ntsha samane e qosang motho ya lokelang ho lefa ka tlolo ya molao.

Ha ke le motho ya lefang tjhelete ya Sapoto, na ke lokela ho etsang?

- O ka sebedisa mekgwa e latelang ya tefello:
- Taelo ya Garnishee – khampani eo o e sebeletsang e nka tjhelete ka ho toba moputsong wa hao.
  - Tefello ka kontane – o tla Lekgotleng la Dinyewe ho tla lefa tjhelete khaontareng.
  - Tefello ka ho toba akhaonteng ya banka – o kenya tjhelete akhaonteng ya banka ya motho ya lokelang ho fumana tjhelete.

Ke ka baka lang ke hloakang letsatsi la ho ya Lekgotleng la Dinyewe?

Bakeng sa ho neha Lekgotla nako ya ho tsebisa motswadi e mong ka ho mamelwa ha nyewe.

Ke ka baka lang motswadi ka mong a lokelang ho tla Lekgotleng la Dinyewe?

Hore ho tle ho fihlellwe tumellano ya hore ke tjhelete e kae ya Sapoto e hlokehang le hore motho ya nang le boikarabelo a ka kgona ho lefa bokae.

Na nka sebedisa eng jwalo ka Nomoro ya Reference?

- O tla fumana nomoro ya faele e qalang ka 14/3/2 e latelwe ke nomoro ya hao ya reference eo o tla e fuwa ke ba ofising;
- Nomoro e hlahella Karateng ya hao e lamunu a Sapoto.
- O kotjwa hore ho bolele nomoro ya hao neng kapa neng ha o etsa dipatlisiso ka taba ya hao.

Na ke tla ema nako e kae pele ho ka etswa Taelo ya Lekgotla la Dinyewe?

Hona ho itshetlehile hodima tshebedisano ya batswadi ka bobedi. Ha ho ka etseha hore batswadi ba fihlele tumellano, tefello ya ho qala e tla etswa jwalo ka ha ho boletswa ke Taelo ya Lekgotla la Dinyewe.

Na ke dife ditsela tse fapaneng tseo nka latang tjhelete ya Sapoto ka tsona?

- Taelo ya Garnishee – khampani e hula tjhelete ka ho toba moputsoeng wa motho ya lokelang ho lefa e be e kenya tjhelete eo akhaonteng ya banka ya Lekgotla la Dinyewe.
- Tefello ya kontane – o lata tjhelete khaontareng lekgotleng la dinyewe.
- Tefello ka ho toba akhaonteng ya hao ya banka – moqosuwa o kenya tjhelete akhaonteng ya hao ya banka.

Tsela e ntle haholo ya ho fumana tjhelete ya Sapoto ke ya tefello e tobileng akhaonteng ya hao ya banka.

Ho hotle ka hona ke hore:

- Ha o be le leeto la ho ya Lekgotleng la Dinyewe
- Ha ho na ditjeo tsa dipalangwang
- Ha ho na ho ema meleng
- Ha o lahlehelwe ke nako ya mosebetsi

Na ke e kopa jwang tjhelete ya Sapoto?

Ditokelo tsa ka ke dife?

- Ke mosebetsi wa batswadi ka bobedi ho sapota ngwana wa bona ka ditjhelete.
- Hona ho kenyelletsa ditjhelete tse ntshuwang bakeng sa dijo, diaparo, bodulo, tlhokomelo ya bongaka le thuto.
- Palo ya tjhelete ya sapoto e tla behwa ka ho ya ka tekanyo ya moputso wa motswadi ka mong.
- Batswadi ka bobedi ba na le boikarabelo bakeng sa tlhokomelo ya ngwana wa bona ho sa natswe hore na ngwana o belehuwe lenyalong kapa ka ntle ho lona.
- Motho ya lokelang ho lefa tjhelete ya sapoto o na le tokelo ya ho ipiletsa kgahlanong le taelo eo ya sapoto.
- Ha motho ya lokelang ho lefa sapoto a sa lefe, ho ka etswa tletlebo Lekgotleng la Dinyewe tsa Sapoto.
- Ho ka etswa Taelo ya Sapoto bakeng sa:
  - Diitshenyehelo tse mabapi le ho behwa ha ngwana
  - Diitshenyehelo tse mabapi le sapoto ya ngwana ho floha letsatsing leo ngwana a belehuweng ka lona ho ya letsatsing la dipatlisiso
  - Boemong ba tlhalano, eo e neng e le mohatsa o na le tokelo ya ho fumana sapoto ha ebe e ne e kenyelleditswe ho ba karolo ya tshebetso ya lekgotla la dinyewe.

Na nka ya neng Lekgotleng la Dinyewe tsa Sapoto?

- Ha motswadi e mong a sa ntshe tjhelete ya sapoto ya ngwana kapa lelapa.
- Ha o etsa kopo ya tjhelete ya Sapoto kgetlo la pele.
- Ha Lekgotla la Dinyewe tsa Tlhalano le fane ka taelo; hore ho bulwe faele bakeng sa lekgotla la dinyewe hore le tsebise motho ya lokelang ho lefa sapoto hore tefello ena e tla etswa neng, jwang le hokae.
- Ha o etsa kopo bakeng sa hore ho eketswe kapa ho fokotswe taelo e leng teng ha jwale ya sapoto.

Na ke lokela ho ya Lekgotleng lefe la Dinyewe ha ke batla ho etsa kopo ya tjhelete ya Sapoto?

O kotjwa hore o iteanye le ba Lekgotla la Dinyewe le haufi le wena ka mohala ka ha bona ba tla kgona ho o thusa ka ho o tsebisa ka mokgwa o nepahetseng. (Lekgotla la dinyewe le seterekeng seo ngwana kapa motho ya tla sapotwa a dulang ho sona).

Ke batla ho kopa tjehele ya Sapoto – na ke etsa kopo ya yona jwang?

- Letsetsa Lekgotleng la sebaka sa heno ho batlisa hore ke lekgotla lefe le nepahetseng leo o ka yang ho lona bakeng sa Sapoto.

- Letsetsa Lekgotleng leo la Sapoto ho tiisetse hore ke eng eo o lokelang ho tla le yona ha o tlole etsa kopo ya tjehele ya Sapoto.

- E tla Lekgotleng la Dinyewe ho tla tlatsa foromo ya kopo.

- Lekgotla le tla ho neha mohlala oo ka ona wena ha mmoho le moqosuwa (motswadi e mong) le tshwanetseng ho tla Lekgotleng ka ona.

- Lekgotla le tla neha moqosuwa (motswadi e mong) Samane ya ho hlaha ka pela Lekgotla ka letsatsi le itseng.

O kotjwa hore o ele hloko:

Tshebetso yohle ya ho tloha ka ho etsa kopo ya Sapoto ho ya boemong ba ho fumana tefello ya ho qala e ka nka dibeke tse mmalwa, mme hona ho tla ya ka tshebedisano ya batho ba babedi ba amehang.

Na ke lokela ho nka leeto ke ye Lekgotleng la Dinyewe?

Ka mehla letsa mohala pele o ka nka leeto le yang Lekgotleng la Dinyewe, ho etsa bonnete ba hore:

- O ya lekgotleng le nepahetseng la dinyewe.
- O na le tsebo yohle e tshwanetseng ho wena mohlaleng oo.
- O a tseba hore moqosuwa (motswadi e mong) o lokela ho ba moo le wena ka letsatsi leo.

Ke batla ho ya Lekgotleng la Sapoto – na ke tshwanetse ho ya le eng?

Etsa bonnete ba hore o tla le tse latelang:

- Buka ya Boitsebiso (ID).

- Nomoro ya buka ya boitsebiso le setshwantsho sa motswadi/motho ya lokelang ho lefa tjehele ya sapoto.

- Setateme sa banka ha o na le akhaonte ya banka.

- Lenane la diitshenyehelo le hlaisang ditlhoko tsa ngwana.
- Ditokomane tse pakang ka diitshenyehelo tsena, mohlala, tshupamolato ya metsi le ya mabone, ditlankana tsa thiling ya korosari, diakhaonte tsa diaparo jj.
- Ditlankana tseo o na le tsona hona jwale tsa tefello tsa batswadi ka bobedi ba fumanang moputso.

- Aterese ya moaho, ya bodulo le ya mosebetsing ya motho ya tshwanetseng ho lefa tjehele.
- Aterese ya moaho, ya bodulo le ya mosebetsing ya setho sa lelapa kapa wa leloko.
- Letsatsi la Nyewe (ha le se le beuwe).
- Nomoro ya referense (ha ho se ho fanwe ka yona).
- Taelo ya Lekgotla (ha e se e ntshitswe).
- Tumellano ya Tlhalo (ha ho bile le tlhalo).
- Letsatsi la tefo.

Ke diitshenyehelo dife tse ka ngolwang jwalo ka ditlhoko tsa ngwana?

- Bodulo
- Metsi le Mabone (Ditshupamelato tsa Motlakase)
- Dijo le dikorosari
- Diaparo
- Tjehele ya sekolo
- Ditjeo tsa Bongaka
- Ditjeo tsa Maeto

O lokela ho tla le ditokomane tse tshehetsang bakeng sa e nngwe le e nngwe ya diitshenyehelo tsena, ho seng jwalo LEKGOTLA LE KE KE LA QALA KA TSHEBETSO, mohlala: setlankana sa moputso, ditshupamolato tsa motlakase, tjehele ya sekolo le ditlankana tsa ditjeo tsa bongaka.

